

ČITATELJI! Prosimo, poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega poviranja cen, potrebuje list Vaše se delovanje. Skravajte imeti na vnaprej plačano.

No. 49 — S

Erazen
1116 E.
Gorske
12.30.43 Ko.
12nd

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1944 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 10, 1944 — PETEK, 10. MARCA, 1944

1944 WAR APPEAL
Keep your Red Cross at his side!

VOLUME LII. — LETNIK LII.

ZOPET NOVA RUSKA OFENZIVA

Maršal Stalin je včeraj naznani zopet novo rusko ofenzivo na tretji ukrainški fronti. V štirih dneh je rdeča armada napredovala 18 do 38 milij na 105 milj dolgi fronti ter je presekala železnico, ki s severa prihaja v Nikolajev ob izlivu Buga v Črno morje.

Armada generala Rodiona J. Malinovskoga je prekoračila Ingulec ter zavzela Novi Bug in Kazančko ter nad 200 drugih obljudnih krajev. Razbitih je bilo 6 nemških infanterijskih in tri tančne divizije. Moskva je to veliko zmago proslavila z 20 strelji iz 224 topov.

Rusko vrhovno poveljstvo naznana, da je bilo v štiridnevi ofenzivi ubitih 8000 Nemcov, 1000 pa jih je bilo ujetih. Rusom je padel v roke tudi zelo bogat vojni plen, med drugim 175 topov, 270 strojnic, 2000 avtomobilov, 17 oklopnih transportov in 10 vojaških skladis.

Poročilo tudi naznana vročo boje jugozapadno od Kazatina, kjer je rdeča armada osvobodila 20 obljudnih krajev, med njimi tudi Ulanov.

Na osrednji fronti se Rusi bore na ulicah Tarnopola, ki je od Lvova oddaljen samo 70 m. Maršal Žukov naglo prodira navzle debelemu bratu. Na tej fronti so Rusi tudi zavzeli Stal'čekov, ki je bila največja ovira pred Proskurovom, ki je za Nemce zadnji odhod od severovzhoda.

General Malinovski je prodrl načrtlje, ko je zavzel železniško postajo Gorožani južno od Kričega Roga in same 40 milj severno od Nikolajeva.

S svojim sunkom v smeri proti Nikolajevu je general Malinovski prodrl globoko v nemško črto, ki se naslanja na najbolj vzhodno točko pri Kersunu ob izlivu Dnjepra v Črno morje. Vsled tega je v nevarnosti velika nemška armada več stotisoč mož ob Črnom morju od Kersuna pa do Odesa.

Železnično za zlaganje nemške armade v južni Ukrajini ob

NAPOLJ, 9. marca. — Zadnja poročila o delavski stavki v gornji Italiji se glase, da rabijo naciji tanke proti stavkarjem v Milanu, Turinu in drugih industrijskih središčih.

Barijski radio je danes poročal, da je Narodni odbor za italijske zadeve izdal poziv na vse Italijane pod nemško okupacijo, naj se dvignejo proti Nemcem z oroožjem v roki, ter naj s stavko nadaljujejo.

Po Nemcih kontroliранe vesti iz gornje Italije priznavajo, da je šlo na stavko 200,000 delavcev. Ena radijska oddaja iz gornje Italije je tudi navedla, da vodi splošno stavko M. Ercole, ki je komunistični vodja in se je utiščal v Milan iz Švice v mesecu januarju, z namenom, da organizira splošno delavsko stavko v Italiji. Prispomnjen je tudi, da je bil Ercole, katerega pravo ime je Togliatti, v Rusiji.

Nemški ujetniki kuhal žganje v taborišču

Camp Hale, Colo. — Nemški vojni ujetniki v tem taborišču so kuhal na skrivaj žganje ali takozvani "moonshine", kakor je dogna preiskava taborišča. Uradniki so namreč našli okrog dvajset galon sadja, ki se je kuhal za žganje. Očvidno so

Kralj Peter bo šel v London

London, 8. marca. — Tukaj se pričakuje, da pride iz Kaira jugoslovanski kralj Peter II. na posvete s premierjem Churchillom v svrhu premešanja Petrove vlade, kar naj bi mlademu, 20 - letnemu monarhu omogočilo pridružitev svojih sil z onimi Osvobodilnega gibanja na terenu.

Peta božeta spremljala dva ali morda trije glavni ministri, karor je rečeno v poročilu, katero dalje navaja tudi to, da je kralj že več tednov skušal priti v London vzlije nasprotvami željam njegovih vladnih ministrov, ki so se temu protivili.

Mlad kralj je postal spriče situacije v Jugoslaviji, tembol zaskrbljen odkar je Churchill v svojem govoru pred parlamentom dal polno priznanje Titovi vojski, kot edini sili, ki se bori na terenu Jugoslavije proti sovražniku, ter je obenem namignil, da je angleška vlada že sita početja Petrove vlade oziroma njegove vladne frakcije.

O Petru je znano, da bi rad dosegel kak sporazum s Titom ter je svojim zaupnikom tudi dejal, da se zaveda, da njegova sedanja vlada ni zmožna rešiti sedanje zamotane situacije med njegovo vlado in ono, ki je bila pred nedavnim vzpostavljena doma v Jugoslaviji po Osvobodilni vojski ter ljudstvu samem.

V Londonu prevladuje v poučenih krogih mnenje, da bo Churchill zahteval od Petrove vlade, da prizna Tita in tako ne bo hotela, tedaj se bo moral zvršiti v sedanji zamejni vladni drastična spreminja in Peter bo morda moral sestaviti nov kabinet, bolj vojaškega značaja, da bo tako mogel združiti vse borbeni sile Jugoslavije doma in na tujem.

Rečeno je tudi, da je Peter apeliral direktno na Churchilla naj mu omogoči priti v London na posvete. Churchill je njegov prijatelj in je verjetno, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da pride Peter nazaj na svoj tron.

Podprte napad! — Kupujte bonde 4. Vojnega posojila.

NEMŠKI UJETNIKI V LENINGRADU

Nemški častniki in vojaki korakajo po ulicah Leningrada, toda ne več hohli zmagovalci, temveč kot pohlevni ujetniki.

RUMUNCI BEŽE IZ BUKOVINE

Bern, Švica, 8. marca. — Spričo napredovanja sovjetske rdeče armade tekom zadnjih dni, se je pričelo rumunsko prebivalstvo seliti iz Bukovine vzdol temu, da vlada skuša to začrpaniti. Ljudje se polastujejo vlakom in vsi odloki vlade proti potovanju po železnicah ne pomagajo nič. Najhujši način na vlake je bil zadnje dni v Černovicih, Radazu in Sucevi, kakov poroča dopisnik "Basler Nachrichten" časopisa iz Budimpešte.

Nemški moderni "ravbar-vitez"

Stockholm, 7. marca. — Vesti došle iz Helsinki navajajo, da se seli iz Talinnina in drugih mest Estonije uradna in administrativna nemška gospoda, ki je prišla za nemško vojaško silo, da prevzame upravljanje zavzetih krajev. Ta gospoda, pravi poročilo, je prišla v Estonijo prazna, z lastnico za uradne papirje pod pažduho, a zdaj pa pošilja pred seboj v Nemčijo cele tovore blaga in pohištva, ki si ga je naropala po baltiških mestih.

Ameriške izgube

Kot je naznani vojni tajnik Stimson znašajo ameriške izgube do sedaj 162.82. Armada je imela do 27. februarja 121.458 izgub, mornarica pa 40.824.

Izgube so sleče: armada

20.592 ubitih, 4.318 ranjenih,

26.326 pogrešanih, 27.222 ujetih;

mornarica pa 17.261 ubitih, 9910 ranjenih, 9239 pogrešanih in 4414 ujetih.

Podmornice potapljajo japonske ladje

Od cerkve je odstopil zaradi akcije pastorja

New York, 9. marca. — Mihran Costikyan, trgovec z importiranimi preprogrami, ki ima dva sina v armadi Združenih držav, je odstopil kot član Ringerside cerkve zato, ker je pastor te cerkve podpisal protest proti uničevalnemu bombardiranju nemških mest po zavezniških.

Mr. Costikyan je tudi poslal brzojavko predsedniku Rooseveltu v kateri pravi: "Raje vidim, da vodi vojno strategijo generalni štab, kakor pa duhovščina raz prižnje."

Podprte napad! — Kupujte bonde 4. Vojnega posojila.

Hudičevi otoki za francoske fašiste

Alžir, 6. marca. — Medtem, ko se tukaj nadaljuje obravnavava proti Pierre Puchenu, katerega je podtalno gibanje v Franciji obsodilo na smrt, a general Giraud pa mu je pomogel, da je prišel v Severno Afriko, je prišla vest, da je Francoski odbor za narodno osvobodenje sklenil, da se zopet prične uporabljati znani in zloglasni otok po imenu Hudičev otok, ki se je pot značilno in nedolžnega Dreyfusa in celo stvar je dvojnega toliko prahu, da je bila v nevarnosti razpada Tretja republika.

Francoska vlada je leta 1939 odpravila zakon, po katerem so bili politični in drugi obsojeni pogosto poslani na Hudičev otok, ki je postal najbolj znani za časa zadeve kaptana Dreyfusa, kateri je bil po nedolžnem omrežen in poslan na ta otok. Veliki pisatelj Zola se je potegnil za nedolžnega Dreyfusa in celo stvar je dvojnega toliko prahu, da je bila v nevarnosti razpada Tretja republika.

Nediečev vladni šef ubit v Belgradu

London, 8. marca. — Polkovnik Miloš Masalović, vladni šef Nediečeve kvalificirane vlade v Belgradu je bil ubit na belgrajski ulici danes zutraj, ko je bil na poti v svoj urad. Tako je poročala nemška DNB agencija, ki pa ni nč omenila kdo je napadel Masalović, pač pa to, da policija išče krivece.

stvo ceni nemške izgube pri Rimu na 34.000. Feldmaršal Albert Kesselring, ki poveljuje nemški armadi v Italiji, je v dveh mesecih izgubil najmanj štiri divizije.

Razun dveh nemških napadov na fronti pri Rimu, je bila ostanča fronta primeroma mirna, v akciji je bila večinoma samo artillerija in prislo je do nekaterih spopadov med stražami.

BOMBARDIRANJE BERLINA

Včeraj je mogočno brodovje letelčev trdnjav v spremstvu velike jate napadalnih aeroplakov zopet bombardiralo Berlin, ki je še vedno v plamenih od prejšnjih napadov. Protinapadnim aeroplonom se ni dvignil noben nemški aeroplanski.

Pri tem napadu so se ameriški letalec posluževali posebne priprave, da so sipali bombe skozi 4 milje debelo plast oblakov ter so spustili na nemško prestolico na tisoče vžigalnih bomb.

S poleta se ni vrnilo 7 bom- red ljudske šole.

Iz Jugoslavije

Partizani v protinapadu v Prijedorškem sektorju. — Napadi na vlake v Bosni

v gotovini. Tekom napada je bilo ubitih 85 Nemcov.

Mihajlović general se zatekel k Nemcem

Edinice 16. Vojvodinske divizije so se spoprijele s četniki vojvoda Cerovića, ki je eden od Mihajlovićevih poveljnikov. V spopadu je bilo ubitih 36 četnikov. Porocilo jugoslovenskega radija pravi, da je Cerović sam iskal zavjetja pri Nemcih v Brčki. Z njim je bil zloglasni zločinec Leko.

V vzhodni Bosni so partizanske čete Muslimanov zavzeli Pečigrad. Pri Zagorju, Koprivnici in Ludbrijegu se bojevanje nadaljuje. Tekom dneva je bilo ubitih krog trideset nacijskih vojakov.

Ustaši obesili ujetnika

Pri Otočcu so Ustaši ujeli dva partizana ter enega člena krajevnega osvobodilnega odbora. Vse tri so obesili, nakar so partizani v bližnjem okolju Otočca takoj izvedli kazen za to dejanje s tem, da so ustrelili 25 ustaških v ojakov ter ranili enega častnika in kakih trideset ustaških zločincov.

Sovražnik je izvedel zračne napade na več krajev v okraju Banjija.

Nediečev vladni šef ubit v Belgradu

London, 8. marca. — Polkovnik Miloš Masalović, vladni šef Nediečeve kvalificirane vlade v Belgradu je bil ubit na belgrajski ulici danes zutraj, ko je bil na poti v svoj urad. Tako je poročala nemška DNB agencija, ki pa ni nč omenila kdo je napadel Masalović, pač pa to, da policija išče krivece.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Seker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapeta, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers;
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDURZENE DRŽAVE IN KANADO;
\$7.; ZA POL LETA: \$3.50; ZA ČETRT LETA: \$2.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 8-1243

KAJ HOČE IMETI RUSIJA

Vsi oni, ki se izgubljajo spanece radi zaskrbljenosti nad enigmatičnimi Rusi in njihovimi idejami o vojni, mиру ter po vojni bodočnosti, naj bi pucečitali članek Ilya Ehrenburga — tega knjižnika današnje v dno dnešnjeg razlaganja in razsrejene Rusije, kateri je bil objavljen v nedavni izdaji uradnega sovjetskega informacijskega buletina v Washingtonu in v katerem piše Ehrenburg, "da bo Stalin privedel rdečo armado v Berlin," kar nadaljuje:

"Ljudstva in narodi mislijo, da imamo zemljo zato, da nam rodijo in zori žito ter da jo obdelujemo in ljubimo. Nemci mislijo, da je zemlja tu zato, da oni ropajo po njej. Nemci mislijo, da so žitna polja tu zato, da jih tepta nemški vojaški tornji. Nemci mislijo, da so naši otroci namenjeni za duševne. Ljudstvo hoče živeti. Nemci se hočejo bojevati. Ljudstvo hoče delati; Nemci hočejo ropati in pleniti. Vsakih petindvajset let se odpravijo na pohod, da plenijo, kar prijada drugim narodom. Temu se mora onkrat napraviti konec."

Mi vismo sli v Nemčijo po nemške klobasice. Nizkotnodejški nemški klobasariji so prišli na našo zemljo, teptali naša polja, požigali naše vasi, rušili in uničevali naša mesta in klatili milijone naših nedolžnih ljudi. Treba jih je odvaditi njih vrakevne našade, ki jih goni na te vrste pohode vsako četrstotinje. To pot pojedemo mi k njim ... toda mi ne gremo po nemški klobasi, ampak iskat zadostenja pravici ...

"Ali naj ti morile nedolžne dece uidejo zastuženi kazni? Ali naj požigahne in kazniške edinice majdejo priliko, da izbenejo kazni docela? Ali naj živijo Nemci, ki so odgnali množico doklet v sušnost, mirno v Dresdenu in Karlsruhe? Ali naj se Nemci, ki so metali nedolžne otročice v vodnjake, povrnijo domov in tam igrajo sport? Ali naj gredo Nemci, ki so privozili stare ženice konjem na rep, domov duhat cvetje in igratiklo?

"Seveda se bodo premenili, če treba, bodo preoblekle sukne ... solzili se bodo in moliti in meketali. Skušali bodo dokazati, da niso imeli nobenega opravka z vsem tem. Našli bodo tudi in advokate za svojo obrambo. Toda ušli ne bodo; rdeča armada jim bo zastavila pot ... Ko je treba nečemu napraviti konec, tedaj ona napravi temu konec. In to pot mora biti konec tak, da Nemcem ne bo več dovoljeno pričeti s pripravami za novo klanjanje čez petindvajset let."

Kar je zapisal Ehrenburg, ni morda posebno prijetno za nas, ki niso čula grmenja uničevanja, katerega je doživelava ruska zemlja in rusko ljudstvo. Toda tako se počuti narod, ki se boriti proti roparskemu sovražniku na lastni zemlji in ne kod prosto morja. Vojska z Nemci je za Ruso realistična, strašna in brutalna. Sesuta v prahu leže njihova nekdaj evčiča mesta in naselja, milijone žrtv je padlo pred stratotnim pohodom mednarodnih Tevtonov. Zato jim ni do teorij, ki se jih razpletata v mirnem zatihu dežel, na katere nih padel ogenj uničevanja nemških hord. Ni jim nič za politične kalkulacije in intrige in zato bo dobro, če svet pristuhne resnemu in razsrejennemu glasu Rusije, preden se se naprej udaja špekulativnemu ugibanju in naziranju o Rusih. Rusi bodo hoteli imeti pred Nemci v bodočem miru in na podlagi ujihovih velikih žrtv bodo tak mir začeli.

PRISPEVATE V VOJNI FOND RDEČEGA KRIŽA ZA 1944. LETO!

Skozi Amerikanski Rdeči Križ se je od začetka vojne razdelilo vojnim žrtvam v 30 deželah pomoči v vrednosti 80 milijonov dolarjev. Potrebščine so bile poslane na Norveško, v Belgijo, Francijo, na Kitajsko, v Rusijo, na Poljsko, Madžarsko, v Romunijo, Španijo, Jugoslavijo, Finsko in druge Baltske dežele, v Nizozemsko, Severno Afriko, Egipt, Palestino, Sirijo in Libanon, Grčijo, in druge države: Obdržite ta tok pomoli! Prispevajte Fondu Rdečega Križa!

Ni milijone paketov s hrano, katere je Rdeči križ poslal Amerikanskim vojnima ujetnikom in vojnim ujetnikom Združenih narodov, ter civilnim internirancem v Evropi in na Daljnem Vzhodu, je bilo prostovoljno napravljeno. Toda vzdrževanje tega delovanja je odvisno od tega kako boste odgovorili na apel Rdečega Križa za prispevke v Vojni Fond! Dajmo!

CITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo,
in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebštine. Da si rojaki zasigurajo redno dopočiljanje lista, lahko gredo upravitelju na roke z tem, da imajo vredno, če je mogoče, vnaprej plačano naročnino. **ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROCNINO BE DANES!**

URA JE DVANAJST

Piše Frank R. Vavpotič

Pred časom sem že rekel da se ne bom vtikal v tem pomembnem času v politične sestovne razmere, posebno pa ne v razburljive in občudovanje vredne dogodke v naši rojstni domovini Jugoslaviji. Ne zato da mogoče ne nosim v sebi prepričanja, pač pa, ker se po svojem pomanjkanju znanstva o resničnem položaju dogodkov v Jugoslaviji bojim, da ne bi narodu, ki se ravno v tem času tako pogumno beri in umira za svoje pravice in obstanek, s katerimi mogočimi napačnimi izjavami več škodoval kakor pa koristil.

Zdaj se mi je celo nepotrebitno, ker sem izprevidel, da se za stvar, katera mi je prišre, mislim osvobojenje našega naroda izpod zunanjega, kakor še posebno notranjega sovražnika zavzeli nadvise sposobni možje, kakor je svetovno znani pisatelj, naš rojal Louis Adamič in drugi, kateri so v ta namen vstanovili mogočne in uspešne organizacije, katere pa prav iz sreca in po svoji moći podpiramo.

Je pa že tako, da vsaka stvar ima svoje meje in svoj konec in kadar je bolečina prehuda molčanje preide v tem hujškrik, pa naj nekaterim prijateljem ne.

Na mizi imam raztresene različne slike našega junaka, ki je seveda bila pravoslavna in pa rimsko katoliška duhovščina, katera je pošljala v ministrstvo ljudi brez vsakih vladnih znožnosti, sumo da so predstavljeni in podpirali njih strankarsko in diktatorsko vlado v vladu.

Medtem, ko je narod stradal in ga gladi mrtve, so ti ljudje vsekli mastne ministarske plače, katere bi si delavec in kmet, ki sta vstvarjala vse, niti v sanjah ne bi mogli predstavljati poleg tega, da so bili med nimi nekateri, ki po svoji zmožnosti niso bili vredni plačevškega pastirja.

Naravne katastrofe, katere so kaj pogost šihale našega kmeta, kakor na primer sušača, ko se bo moja malenkost zdrobila v prah, nekaka zanimivost za svobodnega Jugoslovana.

Da bo ta zvezek bolj zanimivizza česa krvavega boja našega naroda za svobodo, vtikan med te slike tudi slike s primernimi podatki naših narodnih sovražnikov in izdajalev, katerih je pač med nimi hvala Bogu že malo odstotek in njih privesek, kateri ne zna drganjam, kakor za njim, je pa tako da je ta kvizilng bratracne Mr Fotiča, jugoslovenskega poslanika v Washingtonu, kateri predstavlja, od svobodnega jugoslovenskega naroda zavrnjen kraljevo vlado kralja Petra v Kairu, katera je po večini sestavljena iz zagrizenih nazadujočih srbofilov, katerih ušes so kronično glnha za vsako jugoslovensko ali vseslovensko narodno zvezzo, v kateri bi vokrili ali pod zaščito mogočne in v resnicu demokratije Rusije, bili vsaj deloma varni pred grabčem naše lastnine in zaščite našega lastnega življenja od strani močnejših krvoločnih in brezvestnih sosedov.

Da se to vlado brez vsakega dvoma lahko obdolži podlega izdajstvu naroda, je dejstvo to, da so s pomočjo narodnega premoženja, s katerim so pobegnili, prikrivali pod različnimi zvijačami in lažnimi skoraj leta dmi resnični položaj dogodkov, v zaseden Jugoslaviji. Da so pa ta gnez še povečali, so Slovenci, kateri ni v tej zmedji imel drugega izhoda, kakor da se je s svojo teroristično tolpo, da ne imenujem tukaj takoj nekaj tisoč redne, razdrte jugoslovne vojske, katera ga je pozneje po

večini zapustila in se pridružila narodni osvobodilni vojski imenovani vojnega ministra kateri je z njih vrednostjo, in možno celo z navodilom, spoznamo s fašisti in naciji zahrbtno napadal, in jih se danes sibicejo edinice narodne osvobodilne vojske, ki so se golih rok, lačni in raztrgani, lotili da pod vodstvom maršala Tita vržajo sovražnika s svoje zemlje, in da si vstopavajo vladu katera bi bila pravčna za vse, ne pa samo za nekatero.

Zamejna izdajalska vlada v Kairu, oziroma nje prejšnji in sedanji člani, so dobro vedeli že dosti pred to vojno in vpadom sovražnika v našo zemljo, da je narod nezadovoljen z njimi, oziroma s tako vladajočim kličem, kateri ni bilo za drugo, kot da so brezkrbno živeli na ramenih izčrpancev, giadnega in razruganega naroda. Svoja bo gasstva pa so nilagali v tuje boj varne valute, ker niso imeli zaupanja niti v sebe niti v svojo lastno vlado.

Pravo jedro te vladne klike je seveda bila pravoslavna in pa rimsko katoliška duhovščina, katera je pošljala v ministrstvo ljudi brez vsakih vladnih znožnosti, sumo da so predstavljeni in podpirali njih strankarsko in diktatorsko vlado v vladu.

Ti ljudje niso plačevali nobenih davkov, kakor jih nikjer, ker vedno delajo za interes organiziranega profitarstva. Ne sezijo in ne gradijo pa vendar hočejo poleg svoje brezdelnosti brezkrbno in učinkovito vse nebeško dedičino — pamet proti trpečemu delavcu in kmetu, katerega so smatrali za žival brez repa, in pa proti zvestobi, da njih lastno demovipo, katero so vedno pripravljeni vdmijati vsakemu kateri bi jim dovolil samopasno vladati v vladi.

Ti ljudje niso plačevali nobenih davkov, kakor jih nikjer, ker vedno delajo za interes organiziranega profitarstva. Ne sezijo in ne gradijo pa vendar hočejo poleg svoje brezdelnosti brezkrbno in učinkovito vse nebeško dedičino — pamet proti trpečemu delavcu in kmetu, katerega so smatrali za žival brez repa, in pa proti zvestobi, da njih lastno demovipo, katero so vedno pripravljeni vdmijati vsakemu kateri bi jim dovolil samopasno vladati v vladi.

Ko je narod zadel največja katastrofa v njegovi zgodovini, ko je krvolčni sovražnik z vso kruto silo vrgnil v njegovo zemljo in dom, je dosti teh ljudi z vladnimi paraziti, siti kakor pijavke, odpadlo od narodnega telesa, in pobegnili na varno z narodnim premoženjem, katerega sedaj brezbržno frosijo v protinardne namene. Kar jih je pa ostalo, pač pa ni utihnil so ga vrgli v oziroma kar jih ni moglo pobegniti, pa sedaj izdajajo domov.

Prečesnje število teh ljudi smo imeli priliko spoznati tukaj, ki se pribrežali sem, seveda z aeroplani, ki enosmerno vožnjo stane približno 700 do 800 km, s pobožnim namenom, da najdejo simpatijo in podporo v 9. banovini, vsaj tako je naš američki Slovenec imenovan neki nam dobro poznani slovenski duhovnik, ki je leta 1938 prešel sem na obisk. Na svoji shodil in govorih, katere je med tem časom prirejal po ameriških slovenskih naseljih.

SONART REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Koprišek in njegov orkester

M595—Wedding Polka
(Ne bom se močila: Ti pa jest, pa sedna marela)

Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Pojo Rupnick zastrel

M596—Jeep Polka
(Mat' potico pečejo)

Marine — polka

575—Terzinka — polka
Na planinah — vitezek

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M575—Na Marijanico, polka
Kje so moje rožice
Marička pogla — polka

Jerry Koprišek in orkester

M575—Terzinka polka
Na planinah — vitezek

Za tozadven cencik in cene plošče se obrnje na

JOHN MARSICH, Inc.

463 W. 42nd ST., NEW YORK

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

TRNOVSKI GOZD . . . SPOMIN NA MLADE DNI

Danes se skriva v njem kaj zato. Da bi nas je pustil na partizani, v onih dneh, ko sem z malim bratom zasla v njem, se je skrival tamkaj avstrijska vojska. Slovenski češki, nizjevi avstrijski, poljski in drugi avstrijski vojaki so imeli postavljena šotorišča med bogatinim drevo, da jih sovražna izvidniška letala niso mogla opaziti.

To je bilo nekako koncem leta 1917, ko je avstrijsko poljstvo zbiralo čete za veliko ofenzivo proti italijanski vojski. Celi kori vojašča so prihajali in med temi je bil tudi regiment, pri katerem je služil moj brat, pa tudi precej drugih. Dekleti sta odšli naprej do Trnovskega k sorodnikom, midya z bratom sva ostala pri bratu v gozdru. Nisva smela dolgo ostati, a vendar je bilo to srečanje s fanti-vojaki v Trnovskem gozdu nekaj svojevrstnega, nepozabnega. Bratovi prijatelji so pazili, da ne bi prišel neprizakovano stotniki poveljnik, midya z bratem pa sva praznila cajno, puščiši v nej samo kos kruha in nekaj sadja za najino lastno južino na poti domov.

Fantje z bratom vred, so bili darov veseli in so dejali, da sva jim prinesla pravo nedeljo. Avstrijske menaze so bile v tistih dneh že precej revne in tobaka in cigaret je bilo malo, tako je bil vsak priboljšek nadve dobrodošel. In fantje so si vse delili med seboj. Mati je menda vedela, da bo tako, pa je napolnila cajno do vrha.

Nazajgrede nju cajno ni težila, prišla pa so neprizakovane ovire, radi katerih sva morala z bratom iskati prenočišča v razsežnem in temem Trnovskem gozdu. Najprej sva začela v sva zgrajila mesto, kjer je se moral zopet sestati z begunščima dekletoma, ki bi načela žila se isti dan spremljala do Crnega, kjer bi prenočila in potem dragi dan očela proti domu. In kot bi ne bilo dovolj, sva potem sledila napoved poti do hiše, o kateri nima je povedal brat, da bi se našlo v nej prenočišče v slučaju, da bi dekleti iz enega ali drugega razloga ne prišli na določeno mestno.

Tako sva tavala okrog doma in se živila kako je močje, da je v naših krajinah tak gozd v katerem se more človek pošteno zgnutiti, kaker v katerih džungli.

Tisto hišo, ki jo je brat opiral, pa sva še naša. Enkrat je menda sputnil italijanski aeroplani nanjo bombu in jo je bilo lahko spoznati, ker je bil del vravne stene podprt. Toda, bože mil, hiša je bila polna vojakov in častnikov in domačih, ki so vse skupaj samo eno soko,

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAB.

137

Po zboru so ves dan pirovali, prisegali na Peruna kazen Bizancu, izivali v ogenj med v tolažbo Morani, so rotili na vile pogorkinje in povodkinje, da se ne spro nikdar več bratje pred seboj in da ne zamenijo prej sekire s plugom, dokler ne bo svobodna last njihovega aroda, vsa zemlja od Hema. In med vsemi vzklikli in prisegami je enooki kozeznik razkrivjal čuda slavnih dni, ktere je razbral iz obisti in droba zaključnih jagnjet in ovnov.

Ko je v pozni noči obnemogla navdušenost, ko so Sloveni Anton razdelili po dvakrat in trikrat, kako so gospodarili po Meziji, kako ngrabili obilen plec, ugnali Tunjuša in poslavili Hunu, sta sedeja ob ognju sama Iztok in Viljene.

Svarunič sicer ni dvomil, da prepriča Ante o izdajstvu in zrivači Bizantincev. Toda takega uspeha se ni nadejal. V njegovih žilah je vrelo; nikdar ne použil toliko medu, kakor ta večer. Oba smo'ra, Irena in pohod na jug, ki sta bila pred nekaj tedni kakor dve migljači zvezdi nedogledno dača, sta mu padla hipoma v naročje. Vse sanje so zorele v resnicu, njegovo hrepencenje se je nasičevalo, njegovo srce se je treslo v bojazni, da so mu bogovi naklonili preveč.

Kljub temu ni pozabil, da je treba takoj Ante pridobiti za sicer pohoda. Hotelo se mu je nad Topom in odondon po Irnu. V valovih sreče, ki so ga nenadoma obliili, je zaželjal po njej tako iskreno, da bi ne prebozel in ne upal voditi vojske, preden je ne vidi in ne pritisne na sree.

Zato je govoril Viljenu o načrtu, opisal, kako nevaren bi bil preček Rustik, ko bi jom prišel za hrbot, in ga uveril, da je edino modro in koristno; ako razdenejo najprej to gnezdo in gredo potem ob obali pred Dolgo ozidjo bizantinsko. Viljene mu ni ugovarjal. Kakor je prej mazil mladega Slovena, ga je vzljubil sedaj z vsem sreem in neštetokrat ponavljajoč "Iztoče, Svetovit te je izbral, Iztoče, osvoboditel naroda! Načalec očetov!"

Dasi so bili vojsčaki brez skribi, Jarožir ni dovolil, da bi bilo ozidje brez straže. Pet najtrenjejsih mož je razstavil po odkrnjenih stolpih na ozidje. In čudno! Po polnoči je zatrobila straža. Dremotni in omamljeni Sloveni in Anti so zbegani iskaši šlemov in mečev, čuvarji so plašni prigrali konje s stepo.

Iztok še ni bil zaspal. Njegov glas je zazvenel, spanec Slovenov je bil pregnan, vsak se je v hipu osvestil in streznil. Brzde konj so eingljale, oklepne zapone so poka, jezdec za jezdecem je bil hipoma na sedlu, da je strmel Viljene ob točku redn in ni mogel veleti Anton besedice, ko so se snogledovali, begali sem in tja, se zgrinjali v gručo in zopet brez reda razbegavali.

Iztok je stal na ozidju in prisluškoval. Od severozapada se je čulo homotanje in hrumenje kakor kriki boječe mnogice. Vlekel je na ulo, zastavljal dlani za uhi. Čimdalje večji nemir se ga je počašal.

"To je hrup Slovenov! To je naša vojska! Kaj se je zgodilo? Čemu tirajo ponoči plen?"

Zaskrbelo ga je. Vrnil se je ročno z ozidja, skočil na konja, zavrtil ga in vsi Sloveni so brez besede udarili za njim in trdnjava.

Viljene se je preplašil.

"Kaj se je zgodilo? Ali gredo Sloveni nadnje? Ali so Vrhuni? Zakaj je zbežal Iztok? Prevara?"

Sum mu je stisnil prsi, strah ga je prevzel, vero je izgubil v Slovene. Toda kaj bi storil? Zbežal? Ne uteče! Skličal je zbor veljakov. Uglihali so, razmisljali, klicali kozeznika, čas je hitel — sami so bili brez skelepa in brez sveta — da se je pričelo žariti jutro.

Tedaj so se že pokazali v stepi blesteči oklep. Iztok se je vrnil s polovico vojsčakov.

"Prekletstvo Bizanca!" je zavpil, ko je prijezdil v Turris. Anti so osuplji gledali v znojnega Izoka, kateremu so švigli oči.

"Bizanc se je zvezal tudi z Heruli zoper nas! Prekletstvo! Napali so našo vojsko, vzeli ves plen, osvobodili bizantske ujetnike in Slovene pognali v beg! Prekletstvo!"

"Pogibel! Polkibel!" so kričali Sloveni.

"Maščujmo se!" je zarjal pobesneli Svarunič. "Bratje delo! Nad Bizanc!"

Razpalil je še bolj ogenj med Anti. Na konjih so si ponovili prisegi in odšli takoj, da se razlije glas o miru, sklenjevem med brat, in ga po osveti do zadnje staje Slovenov in Antov. Izoka je pašila jaza, večja še nad lastne brate kakor na Herule.

"Tolpa pijana, tolpa, brez glave so bili, zato so poraženi! Ovni, z železno roko vas zgrabim in popeljem do zmage! Na bogove — o —"

TRI IN DVATSETO POGLAJVJE

V nekoliko tednih je zemlja krog razsutega Hilbudijskega tabora na desnem bregu Donave mnogolet bojevnikov, slovenskih in antskih. Plavi na veletoku so pluli noč in dan in prevažali ljudi, konje, živino in brašno. Srca bratskih namrov so kipela od veselja. Vsepovsod, kamor so dospeli poslanci o velikem pohodu v czemlje Bizantincev z vestjo o miru med Anti in Sloveni, vsepovsod so se dvignili valovi navdušenja. Zamraza in srd, ki sta gorela v dušah, zapaljena sila, ki je klicala kri krvi, brata k bratu. Težka teža, ki je moral rodrove, se je valila s pris, da so sproščene tem svobodnejše zadihale, da je z zlobno duščno ljubezen tem gorkje, tem silnje vzpostavila. Starešine so morali s silo ugmati tolpe, da je ostala nekaj naroda doma za varstvo čred, žena in o otrok. Starci, ki že desetletja niso vpravili jermena krog ledij, so se ponamldali, pobrusili bojno sekiro, osnažili meč in si ga obesili ob ledja. Zbori deklet se zavrgli vretena, pustili staje ovac in se oborožili s tulom in okom ter pevajoči odrinili z mladci in vojsko. Za Donavo na zbirališču so si segali v roke slovenski in antski starešine, mejači in sosedje, vrli prijatelji nekdaj, po ščuvanju Hunov pa smrtni sovražniki.

(Nadaljevanje prihodnjih)

KAKO NAJ UPORABLJATE DROBIŽ ZA RACIONIRANJE

(OWI) — Urad za nadziranje očen objavlja serijo vprašanj in odgovorov v pojasnili gospodinjam za nakupovanje racioniranega živeža s pomočjo drobiža za odmerke v prvih tednih po uvedbi novega sistema, v prehodni dobi, ko bo sta v vojni dve vrsti znakom, novi drobiž za znakom odmerka, ki je stopil že v veljavno.

Vendar pa je umestno, da ga ne zadržujete pri sebi in da imate doma čim manj teh tokenov. Po 20. marcu, ko bodo zapadle vse rjave in zelene znakome, vam ne bo več treba nositi s seboj živežnih znakom, odigranih iz knjižice. Vse vše znakome bodo lepo prilepje na vasi knjižici št. 4, tako da ne bo nobene nevarnosti, da jih izgubite. Drobiž je seveda množiče lažje izgubiti — prav kot je lažje izgubiti drobiž v denarnik kot papirnate bankovce. Izgubljen token pa je izgubljen odmerk, katerega ni mogoče nadomestiti.

Vpr.: Ako dobim drobiž v za manjo za znakom, kako naj jih potrošim?

Odg.: Oddajali jih boste svojim prodajalnam za manjše zneske znakom za racioniranje. Ako si nabavite s pomočjo 2 znakom vrednih po 10 odmerkov živež, za katerega je treba oddati 18 odmerkov, boste dobili nazaj 2 tokena v vrednosti po en odmerk. Uporabili jih boste kadarkoli za nabavo živeža, za katerega morate oddati 2 odmerka, ali pa, na primer skupaj z eno znakom od 10 odmerkov za poravnjanje 12 odmerkov.

Po 20. marecu, ko zapadejo vse stare znakome, se bodo odjemalci posluževali le še rdečih in modrih znakom v vrednosti po 10 odmerkov vsaka, ki se nahajajo v knjižici vojnih odmerkov št. 4, ter novih tokenov.

Vprašanja in odgovori dajejo naslednja pojasnila:

Vpr.: Koliko vrst znakom imam danes na razpolago za svoje nakupe?

Vpr.: Zdaj, ko imamo znakome po 10 odmerkov, boste dobili skupaj z eno znakom od 10 odmerkov za poravnjanje 12 odmerkov.

Vpr.: Zdaj, ko imamo znakome po 10 odmerkov, boste dobili skupaj z eno znakom od 10 odmerkov za poravnjanje 12 odmerkov.

Vpr.: Kako se razlikujejo te znakome v svoji vrednosti?

Odg.: Stari vrste. Stare rjave in nove rdeče za meso in maščobo, ter stare zelene in nove modre za konzervirani živež.

Vpr.: Kako se razlikujejo te znakome v svoji vrednosti?

Odg.: Stare znakome, ki so bile pred 27. februarjem, hranišči vrednost — 8, 5, 2 in 1 — prav kot piše na znakom. Edino nove rdeče za modre znakome, katerih še niste uporabili, bodo vredne po 10 odmerkov.

Vpr.: Je li kakšna razlika v tem, kako uporabim te različne vrste znakom?

Odg.: Nobena. Vendar pa vam bo morda lažje, ako potrošite najprej svoje stare rjave in zelene znakome.

Vpr.: Kaj pa bo bolje, ako potrošim najprej svoje stare znakome?

Odg.: Razlika je viračnana v trenutku določanja potrebnih odmerkov. Pred 27. februarjem ste imeli približno 48 odmerkov za konzerviran živež vsak mesec. V novem sistemu boste imeli približno 50 odmerkov — dva več kot prej.

Vpr.: Ali velja isto tudi za odmerke mesa in maščobe?

Odg.: Da. Po starem sistemu ste imeli vsaka dva dneva približno 32 odmerkov. Zdaj boste imeli po 30 odmerkov vsaka dva tedna. Dva manj kot dozdaj. Toda ta razlika je popravljena tako, da bo racioniranje mesa za malenkost bolj godno in zahtevano manj odmerkov, tako da boste prišli na isto.

Vpr.: Ali bomo morali nositi s seboj mnogo teh tokenov?

Odg.: Ne. Drobiž vam je po treben le pri menjavanju. Čim jih boste dobili v roke, boste jih zopet potrošili v svojih prodajalnah. Največje število tokenov, katero sploh morete biti pri eni sami transakciji — tokenov iste barve — izrazi 9. Povprečno število bo največ okoli 5. Večinoma boste imeli manj kot no 5 tokenov v rokah.

Vpr.: Ali smem uporabiti za nakup mesa obenem rdeče in rjave znakome?

Odg.: Seveda. Znakome, ki so veljavne, smete vedno uporabljati. To je bilo vedno tako.

Vpr.: Kaj pomeni izraz načrt za uporabo drobiža za odmerke?

Odg.: To je načrt za izmenjavo znakome, ki so imele 4 različne vrednosti (8, 5, 3 in 1) z znakom, ki bodo imele le še eno samo vrednost, (po 10 odmerkov), dočim bo za menjavanje služil drobiž tokenov v vrednosti po en odmerku.

Vpr.: Ali smem uporabiti za nakup mesa obenem rdeče in rjave znakome?

Odg.: Ne. Drobiž vam je po treben le pri menjavanju. Čim jih boste dobili v roke, boste jih zopet potrošili v svojih prodajalnah. Največje število tokenov, katero sploh morete biti pri eni sami transakciji — tokenov iste barve — izrazi 9. Povprečno število bo največ okoli 5. Večinoma boste imeli manj kot no 5 tokenov v rokah.

Vpr.: To je načrt za izmenjavo znakome, ki so imele 4 različne vrednosti (8, 5, 3 in 1) z znakom, ki bodo imele le še eno samo vrednost, (po 10 odmerkov), dočim bo za menjavanje služil drobiž tokenov v vrednosti po en odmerku.

Vpr.: Kaj moram storiti, da si preskrbam teh tokenov?

Odg.: Ničesar. Tokeni so le drobiž, nič drugega. Kupujte nadalje, kot dozdaj. Ko se vam bo prvič pripetilo, da ne boste mogli odmeriti natančno število za svoj nakup, vam bo prodajalec sam od sebe izplačal potrebni drobiž s temi tokenimi.

Vpr.: Ali moram izdati te tokenme kadarkoli?

Odg.: Da. Ta drobiž ostane v veljavni za nedoločen čas.

FRIDAY, MARCH 10, 1944

Proslava Partizanskega Dne v Oakland, Cal.

The United Yugoslav War Bond Committee je 12. februarja obhaja! Yugoslav Partisans Day s prodajanjem Vojnih bondov ob navzočnosti mestnih oblasti Oakland. Na programu je bilo več točk godbe in petja. Kupljenih je bilo Vojnih bondov za \$27,000. — Slika nam predstavlja jugoslovansko skupino, ki se je zavzela za prodajanje Vojnih bondov.

ODKOD OTROŠKA PARALIZA

Da povzroča otroško paralizo eden izmed virusov, kakor imenujejo najmanjše, celo z mikroskopom nevidne bolezni klice, je že davno dognana. Da se infekcije dogajajo preko nosa in grla, so tudi že ugotovili vendar ni mogel doslej nihče povedati, kje bi mogli tega nevarnega povzročitelja bolezni dobiti zunaj človeškega telesa in ga uničevati.

Natančno opazovanje različnih epidemij pa je švedskega profesorja Klunga opozorilo na to, da nastopa ta kuga povsod, kjer je preskrba prehvaljiva z vodo nezadostna. Natančno je preiskal vsak primer otroške paralize in obenem tudi vodnjak in izvirke v bolnikovih bližini. Pri tem je dognal, da je v vodi raznih vodnjakov bolezni klice, ki povzroča pri-

zivali otroški paralizi zelo podobno bolezni. Da li gre za pravega povzročitelja te paralize ali pa samo za sorodno vrosto virusov, doslej še ni mogel ugotoviti, vsekakso pa opozorja na to, da je treba sanirati

Bori se jezno! Povest o "NO TRANJOSTI JAPONSKIE", po vesi NAJRAZBURLJIVEJSE DRAME O JAPONSKIH VOJNIH UJETNIKIH V ZGODOVINI! Nobena večja povest se ni bila povedana — o 8 ameriških letalcih, ki so BOMBARDIRALI TOKIO. — Oglejte si

"The Purple He

FILM, KI GA NE SME AMERIKANEC ZGRIT

Poleg tega se zanimajoč SKI PRIKAZ s Count L. njegov orkester, The Berry Brothers — Carol Bruce — Ben Singers — ROXY Theatre ter v posebno dodatna post: Zero Mostel.

ROXY 7th Ave. in 50th New York City

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovjanov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljete naročilo pred ko mogoče. K naročilu priložite v dobrém zavitku gotovino oz. znakome (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

<p